

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *P.*

Cím: *Régi emlékek egy budai
kiskocsmá udvarán*

Forrása: *Magyarország*

Nbr.

(Hely)

1937. III. 18.

(Idő)

(Köt. v. füz.) ((

Osztályozás

Tárgy *640.24*

Hely *Peyerl "vendéglő"*

Idő *"1937"*

Személy

Régi emlékek egy budai kiskocsmá udvarán

Ha jószimatu borkedvelő a Margit-híd tengelyében nekivág a Rózsadombnak s elhalad a Gül Baba sírjához vezető Mecset-utca mellett, a multakról beszélő, Margit-utcai öreg házak közt egy-kettőre megtalálja Peyerl Ferenc bácsi vendéglőjét, pedig azt nem hirdeti sem transzparens, sem bokorba kötött, lengő gyaluforgács. Lombos, vén ecetfák alatt, zöldrefestett asztal mellett ülnek itt a jó budai „weinpejszerek“ s miközben szorgalmasan kószolják a hegy levét, versengve művelik a snapszlijáték nemes és egyszerű tudományát. Elégedett, békés hangulat terjeng az árnyas, széles udvaron. A szomszédos, földszintes ház mohos teteje oly mélyen ereszkedik alá, hogy az ember kinyújtott kézzel is elérí az ereszt s a tetejére boruló lombok közül, mint valami derült arcú őrszem, mosolyog ki a pirosra festett kémény. Az egyik faágon vidáman rikkant a rigó, amely a vendéglő kertjében keresi meg a kenyérét s télire sem költözik el, hanem bemezészkezik a vendéglő konyhájára, ahol mindennap megkapja a maga apróra vágott szalámiját. Járnak ide öreg budaiak, akik még németül beszélnek s kulccsal huzzák fel a nagyapjuktól örökölt órát, de járnak pesti borbarátok is, iparosok, hivatalnokok, mérnökök, színészek és

tollforgató íróemberek is. A kilencvenes években, nyaranta, szívesen átrándult ide Feszty Árpád s vele a színészek közül Udvari Váry, Németh, Szathmáry, Kazaliczky és mások. Boldogult Krudy Gyula is itt adott néha találkozót barátainak, Vendrey Feri bátyánk pedig még ma is benéz néha, hogy szerényen elfogyassa a maga fröccsitalát.

Mert jó bort mér Peyerl bácsi, csak az a baj, hogy enni nem ad hozzá. A vacsorát vinni kell. Az ember hát kipakolja a hentesnél vásárolt magyar sonkát vagy otthonról hozott csirkeadarabot, melléje egy kis sajtot meg pár fiatal hagymát, kiki a gusztusa szerint s Peyerl bácsi már hozza is a tányért, kést, villát, balkézben pedig a jó-féle badacsonyi rizlinget vagy bácsalmási kadarkát. Hetvenharmadik évében jár már az öregur, de azért ma is olyan fürge, mint a csik. Kurta, angol pipával a szájában, kicsit meghajolva, de mindig elégedett arccal szaladgál az asztalok közt, járja a pincédort s szorgalmaskodik reggeltől estig. Napközben mégis kevesebb a dolga, mert Peyerl bácsi vendégei dolgos emberek, akik napközben munkában vannak, de öt óra után szállingózni kezdenek s esti hét óra már helyet is alig lehet kapni a budai hegyek levegőjétől illatos, széles udvaron.

Kapukulcs a vendégek kezén

Régi emlékekkel van tele ez az öreg ház, amely még ma is úgy áll, amilyenek 1773-ban, Peyerl bácsi anyai nagyapjának, az érdemes Herold Antalnak idejében épült. Az öreg Herold nagytekintélyű ember volt, fertálybíró. Ő mondott ítéletet az u. n. bagatell-ügyekben, garázza italosok, rendbontók, vagy fizetni nem akaró, könnyelmű adósok fölött, akiket az akkoriban „drabantok“-nak nevezett rendőrök vittek elébe. Hivatalos működése mellett az öreg buzgón ápolgatta rózsadombi szőlőit, melyeknek termését aztán kiméregette. Ha ezt a foglalkozást, amelyhez akkor nem kellett engedély, a kocsmaipar gyakorlásának vesszük, akkor Peyerl bácsi háza a ma is meglévő Török hátya, Vörös béka, Zöldfa és Három veréb mellett a legrégebb budai italmérő helyek egyike, bár az iparengedélyt, régies szóval *reglát*, csak a mai Peyerl bácsi édesapja, Peyerl József, néhai Herold Antal veje, 1877-ben váltotta ki. Akárhogy is van, nevezetesen, hogy a mai kocsmát és házat 1773 óta, vagyis 164 éve ugyanaz a család bírja. Fényes villák állnak ma már az egykori Herold-szőlők helyén, de az utolsó szőlőterület emlékét még ma is hirdeti az a többszázéves szőlőtöke, melynek kiásott, görcsös vastag gyökere Peyerl bácsi házának udvarán, a falra szegezve diszeleg.

— Jó világ volt akkor — meséli Peyerl bácsi — amikor az én édesapám a reglát kiváltotta. Emlékszem, 1876-ban és 77-ben a jó budai bornak csak 28 krajcár volt literje,

78-ban pláne leszállt az ára 16-ra, de közönséges kommersz-bort, amolyan sillerfélélt, tíz krajcárért is lehetett kapni. A nyolcvanas évek elején aztán megint felmentek az árak 20—24-re. Üvegburás gyertyák égtek még akkor az asztalon s kut hijján puttony-

ban hordtuk fel a Dunáról a vizet. Családiás hangulata miatt sokan szerették ezt a helyet, sűrűn volt itt batyubál, a Neugebäudeből gyakran átjöttek a kadettok s itt idogáltak a Kreidenwurtzlerok, a szobafestőknek ma is szükséges piktortéglák készítői. Édesapám kedvelte a vendéget, szívesen eltréfálkozott velük, de nem szeretett sokáig fennmaradni.

A kertész felajánlja kezét a királynénak

— Van ennek a helynek egy nevezetesebb emléke is. Nem tudom biztosan, hogy 1895-ben-e vagy a rávaló évben, átment a mi gyümölcsösünk szélén a megboldogult Erzsébet királyné. Akkoriban azt irták a lapok, hogy le is ült a kertben, de az igazság az, hogy nem ült le. Ugy történt a dolog, hogy Ferenczy Ida udvarhölgygel megnézte Gül Baba sírját. A Mecset-utca elején szállt ki az udvari hintóból s azzal küldte le a kocsiat a Szép Ilonához, hogy ő majd gyalog megy le oda. Még élt akkor az a Wagner nevű építész, aki a Gül Baba sírja fölé emelt épület tulajdonosa volt, ennek Machán vagy Machun nevű kertésze vezette a felséges aszszonyt s mutatta meg neki a látnivalókat. A

sir megnézése után a királyné és Ferenczy Ida a kertész vezetésével keresztül ment a mi gyümölcsözünkön. Ugy emlékszem rá, mintha csak tegnap láttam volna. Szép természetű nő volt a királyné, nagyon egyenesen tartotta magát, a járása meg olyan könnyű volt, mint az özikéé. A királyné aztán a mai Apostol-utcán keresztül — akkoriban az csak egyszerű mezei út volt, — megkerülte a Kálvária-hegyet, tetszik tudni, ahol az a kis vörös kápolna áll és körülbelül a mai Áldás-utca végén lekerült a Bimbó-utra. Meglehető

magas partok közt haladó elhanyagolt, mély út volt ez. A királyné lenn, a mély uton ment, Ferenczy Ida pedig fenn, az út jobb partján s mögötte a kertész. Egyszerre csak az uton szembe jön egy butorral megrakott falusi szekér. A királynénak ki kellett térnie, felszólt hát a kertésznek:

— Nyujtsa ide a kezét, hadd lépek fel!

A derék kertész a nagy tisztességtől annyira megzavarodott, hogy azt se tudta, mitévő legyen. Hirtelen előkapta nem egészen tiszta zsebkendőjét, belecsavarta a kezét s úgy nyujtotta oda a királynénak. Erzsébet királyné elmosolyogta magát s azt mondta:

— Tegye csak el a zsebkendőjét!

Aztán megfogta a kertész jókora tenyerét s szépen, könnyen fellépett a partra. Azt már nem tudom, melyik uton kerültek le a Szép Ilonához, de, ahogy utóbb mesélték, a Szép Ilonánál a királyné kegyes fejbólintással köszönte meg a kertész fáradtságát, Ferenczy Ida pedig egy aranyat adott neki.

A városban persze hamar hire ment a dolognak, jöttek a szerkesztő urak s a kertész itt, ezen az udvaron, mondta el nekik, mi hogyan történt. Szerette a bort a kertész, mint minden kertész, estére olyan részeg volt, hogy a saját kezét se ismerte meg.

— Hát az arannyal mi lett?

— Nyilván beitta azt is. Hacsak a felesége el nem vette tőle.

— Hol tanult meg Peyerl bácsi magyarul? Aligha az akkori Budán?

— Hát nem Budán, az bizonyos. Cseregyerek voltam én Czegléden, de jó ideig gyerekeskedtem Somogyban is, Kilitiben meg Sárváron. Ugy megtanultam magyarul, hogy amikor hazakerültem, szüleim kérdéseire sokáig csak magyarul tudtam felelni. De különben tanítottak már magyarul az akkori elemi iskolákban is. Ide jártam a Zárda-utcába, akkoriban Stáció-utcának hívták. Emlékszem, hogy mindjárt a legelső nap megvert a tanító ur. Abban az időben még hátulgombolós nadrágot hordtunk s a mögöttem ülő gyerek huncutságból kigombolta a nadrágomat. Jól pofonvágtam érte. De nyomban ott termett a tanító ur, lehuzott a padra és alaposan elnászpángolt. No, — gondoltam — ez is szép iskola.

★

Igy mesélget Feri bácsi az öreg budai ház udvarán, miközben halkán koccan a pohár s csendesesen suttognak a levelek az öreg budai vendéglő falai fölött.